

Espoonlahden seurakunta

30 vuotta

välähdyksiä menneiltä vuosilta (1.1.1975-1.1.2005)

Kirjoittanut seurakuntaneuvoston ja kirkkovaltuuston jäsen, OTK Jorma Back

Espoonlahden seurakunta

30 vuotta

Välähdyksiä menneiltä vuosilta

Kirjoittanut OTK Jorma Back

1. Johdannoksi

Eeva Ojasen laatima Espoon seurakuntahistoria julkaistiin 1990. Siinä kerrotaan seikkaperäisesti Espoon seurakuntien syntyvaiheista ja kehittymisestä osana Espoon maalaiskunnan, kauppalan ja vihdoinkin kaupungin kasvua.

Tämä Espoonlahden 30-vuotistaivalta käsittelevä teksti ei pyri olemaan tarkka historian kuvaus edellä mainitun teoksen tapaan. Tarkoituksena on lähinnä luoda kuvaa erään espoolaisen seurakunnan synty- ja kasvuvaiheista käyttäen taustamateriaalina arkistoja ja pöytäkirjoja, mutta yhtäläillä myös seurakunnassa vaikuttaneiden ihmisten muistoja ja kokemuksia. Nekin ovat tosia ja oikeita, vaikka eivät aina ehkä täytäkään historialliselle lähdeaineistolle asetettavia tieteellisiä vaatimuksia. Tässä tarkoitus kuitenkin pyhittääköön keinot, koska onkin tarkoitus luoda enemmän kuvaa ihmisten seurakunnasta ja sen elämästä kuin hallinnon kautta välittyvää kuvaa organisaatiosta.

2. Etelä-Espon kautta Kivenlahteen ja Espoonlahteen

Kun Valtioneuvosto päätöksellään 6.6.1974 määräsi silloisen Etelä-Espon seurakunnan jakautumaan Olarin ja Kivenlahden seurakunniksi, päättyi Espon seurakuntien 25 vuotta kestänyt jakoprosessi.

Ensimmäinen taitekohta oli vuosi 1950, kun Espon seurakunta jaettiin kahtia, suomenkieliseen ja ruotsinkieliseen seurakuntaan, jotka elivät yhteistaloudessa. Yhteisen 24-jäsenisen kirkkovaltuuston kielelliset voimasuhteet olivat 14-10 ruotsinkielisen seurakunnan hyväksi. On aiheellista muistaa, että elettiin aikaa, jolloin Espoonlahden sillan länsipäässä oli puomi ja lahden länsirannalla ei puhuttu suomea eikä ruotsia eikä ollut seurakuntaakaan. Sen sijaan Kauniaisten alueella asuvat, paljolti ruotsinkieliset kuuluivat näihin seurakuntiin. Ja olivathan myös vanhan Soukan ja Suvisaaristonkin asukkaat suurelta osin ruotsinkielisiä. Kielitasapaino valtuustossa saavutettiin viidessä vuodessa ja paikat jakautuivat tasan 12-12.

Jo 50-luvun puolivälissä ehdoteltiin myös seurakunnallisen hallinnon muutoksia. Professori Leo Aarion johdolla toiminut kirkkovaltuuston asettama komitea ehdotti, että Espoon suomalaisesta seurakunnasta olisi erotettava Etelä-Espoon seurakunta. Kirkkovaltuustossa tämä esitys muuttui kuitenkin äänin 11-10 kompromissiksi, jonka seurauksena syntyikin Tapiolan seurakunta. Selitykseksi riittänee, että Tapiola oli tuon ajan Espoossa nopeimmin kasvava ja väkiluvultaan suurin alue, jossa eräs merkittävä vaikuttaja oli Asuntosäätiö ja sen voimahahmo Heikki von Hertzen.

Kului vain kaksi vuotta, kun kirkkovaltuusto teki yksimielisen päätöksen Espoon suomalaisen seurakunnan jakamisesta Kanta-Espoon, Etelä-Espoon ja Leppävaaran seurakuntiin. Asia eteni ripeästi ja valtioneuvoston päätöksellä nuo seurakunnat syntyivät tammikuun alussa 1964. Yhteistalous jatkui ja suurin seurakunta oli edelleen Tapiola. Seuraavina olivat Esbo Svenska, Kanta-Espoo, johon myös Kauniaisten suomenkielinen väki kuului, Leppävaara ja pienimpänä Etelä-Espoo.

Maailma muuttui ja Espoosta tuli kauppala 1.1.1963. Seurakuntien kehittämiseksi asetettiin varatuomari Voitto Ala-Kurhilan johdolla ”Seurakuntasuunnittelutoimikunta”. Se sai vuonna 1970 valmiiksi suunnitelman, joka oli merkittävä koko Espoon seurakuntayhtymän kannalta. Suunnitelmassa esitettiin myös Etelä-Espoon seurakunnan jakamista kahtia jo vuoden 1974 alusta. Tarvittiin kuitenkin vielä yksi kirkkovaltuuston asettama toimikunta, jonka vuonna 1973 valmistunut esitys sitten etenikin Valtioneuvoston päätökseksi.

Espoon kauppalasta tuli Espoon kaupunki 1.1.1972. Espoonlahden aluetta koskenut aluerakentamissuunnitelma synnytti isoja kerrostaloja ja toi vilkkaan muuttoliikkeen kautta alueelle lisää väkeä. Aravalaina-järjestelmä piti huolen siitä, että muutajat olivat nuoria lapsiperheitä.

Tammikuun alusta 1975 aloittivat toimintansa Olarin ja Kivenlahden seurakunnat ja Etelä-Espoon seurakunta lakkasi olemasta. Päätyi 25 vuoden mittainen prosessi, mutta ei vielä ihan kokonaan. Valtioneuvoston päätöksellä 22.6.1977 muodostettiin Kauniaisten suomalainen ja ruotsalainen seurakunta, joiden välille luotiin osittainen yhteistalous. Se johti kirkkolain edellyttämään omaisuuden jakamiseen, mikä oli vaikea prosessi.

Kivenlahden seurakunnan nimi muutettiin Espoonlahden seurakunnaksi 1.1.1979. Mutta ensin oli rakennettava kirkko.

3. Kirkkoherra, kanttoriurkuri ja diakonissa

Kun päätös Kivenlahden seurakunnasta tehtiin, siihen sisältyi määräys, jonka mukaan seurakuntaan on valittava mm kirkkoherra, kanttoriurkuri ja diakonissa. Myös määrättiin, että seurakunnan piti rakentaman kirkko niin kuin oli määrätty muidenkin kirkkoa vailla olevien Leppävaaran ja Olarin seurakunnan kohdalla. Etelä-Espoon seurakuntahan oli niin lyhytaikainen, että se ei ehtinyt kirkkoa rakentaa, vaik-

ka tontti olikin Olarissa tiedossa.

Kivenlahden seurakunta lähti liikkeelle vt. kirkkoherranaan Pentti Hölsä. Ihan tyhjäs-tä ei tarvinnut lähteä, olihan alueella ollut seurakunnan toimintaa jo pitkään. Touko-kuulta 1975 peräisin oleva Kivenlahden seurakunnan toimintakansio tietää kertoa, että seurakunnalla on paitsi kirkkoherraa myös kappalainen, virallinen apulainen, ylimääräinen apulainen, kanttori, lehtori, diakoni, nuorisodiakoni, lähetyssihteeri, pyhä koulusihteeri, kaksi nuorisonohjaajaa, päiväkerhosihteeri, seurakuntasihteeri ja mikä parasta, myös kehtoluokkasihteeri. Vaikuttava lista työntekijöitä, joista kuuden työ-ala nimikkeen mukaan liittyi lapsiin ja nuoriin. Jos oli seurakunta nuori, olivat seura-kuntalaisetkin keski-ikänsä nuoria.

Toimipisteitäkin oli toistakymmentä ja lisäksi kirkkoherranvirasto Kivenlahdessa. Tut-tuja paikkoja tämän päivän seurakuntalaisillekin olivat ainakin Postilla ja Iivisniemen seurakuntakoti.

Luottamushenkilöorganisaatio oli silloisen lainsäädännön mukainen: seurakunnassa oli kirkkoneuvosto ja seurakuntayhtymässä kirkkohallintokunta ja kirkkovaltuusto. Vuoden 1977 alusta hallintomalli muuttui. Seurakuntaan tuli seurakuntaneuvosto ja yhtymään yhteiset kirkkoneuvosto ja kirkkovaltuusto. Näiden kanssa sai uusi kirkko-herra tehtäväkseen rakennuttaa kirkon. Asiakirjat tietävät kertoa, että urakka ei ol-lut ihan helppo. Toteutui vanhan kollegan toteamus: "Liekö Suomessa yhtään kirk-koa riidatta rakennettu".

4. Jussi Talasniemi kirkonrakentajaksi

Seurakunta aloitti siis vt. kirkkoherran johdolla, mutta heti tuli ajankohtaiseksi valita vakinainen kirkkoherra. Vaali pidettiin 4.-5.5.1975 ja valituksi tuli, kuten tunnettua, Tapiolan seurakunnan virallinen apulainen, teologian lisensiaatti Jussi Talasniemi. Lähtötoivotukseksi hän oman kertomansa mukaan sai Tapiolan silloiselta kirkkoher-ralta Samuel Lehtoselta lyhyen ohjeen: "Yritä sinne kirkkoa. Käy pokkaamassa her-roille". Siinä oli niin tehtävä kuin menetelmäkin ja siitä se alkoi. Kokouksessaan 20.5.1975 kirkkoneuvosto totesi kirkkoherran vaalin tuloksen ja päätti muistaa kirk-koherraa lahjalla myös 23.5.1975 tapahtuvan tohtorinväitöksen johdosta. Seura-kunnan rakentajaksi saatiin oppinut mies, jonka väitöskirjan kannen musta-keltai-nen väriytyi kavalsi savolaiseksi.

Kirkkohanketta lähdettiin heti toteuttamaan, ja ensimmäinen pokattava herra oli Asuntosäätiön johtaja Heikki von Hertzen. Lähitulevaisuus oli osoittava, että aloitus oli oikea. Ei ollut olemassa kirkkoa varten tonttia eikä ollut paljon rahaakaan. Raken-tamisen rahoitushan oli kirkkovaltuuston asiana. Vireillä oli Etelä-Espoon seurakun-nan ajoilta Soukan seurakuntatalohanke, joka oli jo edennyt varsin pitkälle. Monet seurakunnassa pelkäsivät, että jos aletaan ajaa kirkkoa, ei ehkä saada kappeliakaan. Ensin oli siis saatava seurakunnan oma väki hankkeen taakse. Mutta kun hanketta ensimmäisen kerran käsiteltiin yhtymän kirkkohallintokunnassa, asia hylättiin vain

yhden jäsenen kannatettua sitä. Tuolloin eivät edes oman seurakunnan edustajat tukenet kirkkoherraa. Taustalla vaikutti se, että koko Espoon seurakuntayhtymä kasvoi nopeasti ja kaikissa seurakunnissa vallitsi huutava tilantarve. Lisäksi oli olemassa seurakuntasuunnitelman yleisohje, jonka mukaan ”rakentamisessa oli pyrittävä taloudellisuuteen sekä vältettävä kaikkea suurellisuutta ja ylellisyyttä”.

Oman seurakunnan alueella oli myös kilpailevia hankkeita. Asuntosäätiö oli vuonna 1961 ostanut vanhan Kivenlahden kartanon maat. Sen maankäyttösuunnitelmissa oli oma kappelisuunnitelmansa, josta kirjassa ”Raportti kaupungin rakentamisesta” sen tekijät Heikki von Hertzen ja Uolevi Itkonen kirjoittavat: ”..on Meritori altai-
neen, joka Helsingin kauppatorin lailla muodostunee vilkkaaksi toimintapisteeksi. Sitä täydentää keino-
tekoiselle niemelle sijoitetut kolme julkista rakennusta. Niiden lopullista käyttötarkoitusta ei vielä ole määrätty, mutta yksi rakennuksista voisi olla yhdistetty makean ja suolaisen veden uimahalli, toinen monimuotoinen vapaa-
aikakeskus ja kolmas merikappeli”. Idea merikappeliin oli saatu Otaniemen kappelista, jossa luonto muodosti alttaritaulun. Ei aivan huono ajatus ollutkaan. Merikappeli näkyi jo seurakunnan syntyessä Kivenlahtea esittelevissä Asuntosäätiön esitteissä niin karttapiirroksin kuin kuvin.

Myös Nöykkiön-Latokasken alueella oli odotuksia omista tiloista. Mitään ei haluttu vaarantaa kirkon rakentamisella.

Kivenlahden seurakunnalla oli onneksi asettaa vuosien 1976-1980 seurakuntasuunnitelmaa valmistelemaan toimikuntaan matemaatikko, tohtori Eero Peltola, jonka laskelmiin tuli perustumaan rakentamisen tilanormisto. Ei hän varmasti kotiinpäin vetänyt, mutta puolusti menestyksellisesti oman seurakunnan oikeutettuja etuja uusien tilojen suunniteltaessa.

Oli kirkolla toki puolustajansakin. Herroja käytiin pokkaamassa, koska tonttiasiaissa piti saada taakse paitsi Espoon kaupungin poliitikot myös sisäministeriön virkamiehet, se kun asemakaavan lopullisesti vahvistaisi.

Kirkkoherran kokemus kaupungin poliitikoista neuvotteluissa oli peräti myönteinen, kun hän kirjoittaa mm. näin: ”Jo ennen kättelyä Martti Tienaho (sdp) kutsui minut kotiinsa kahville. Olli Männikkö (kok) uhkasi sekaantua kirkon asioihin ja ryhtyä hommaamaan meille tonttia” ja niin edelleen. Vielä puhuvampi on kirkkoherran teksti noilta ajoilta: ”Ihan hassulta tuntui tunnustus, jonka saimme sisäasiainministeriön herrojen kanssa pidetyn neuvottelun jälkeen. Muuan mukana ollut kertoi osallistuneensa junta- ym. kokouksiin mitä pahimpien grynderien ja sellaisten kanssa eikä kuitenkaan koskaan tavanneensa tällaista neuvottelutehokkuutta, kun esimerkiksi Simo Talvitie teki heti kärkeen sinunkaupat kaikkien kanssa ja Manu Paavilainen kertoi koko ajan mitä mehevimpää juttuja asiatietojemme höysteeksi”. Tuo voittoisa triumfiraatti takapirunaan maallisissa kädenväännöissä kokenut Länsiväylän päätoimittaja Uolevi Itkonen pehmitti marraskuun 18. päivänä lounasaikaan ravintola Savoyn tiloissa sisäministeriön ylijohantajaa tässä kaava-asiassa niillä keinoilla, mitä käytettävissä oli.

Lopputuloksena oli, että saatiin lupaus ns. postimerkkikaavasta, joka mahdollisti kirkon rakentamisen nykyiselle paikalle. Sisäministeriö vahvisti kaavan 1.12.1976 tarjoten täten kirkkoherralle "totisesti ihanan maapaketin". Asuntosäätiö myi Espoon seurakunnille maat ja luovuttipa vielä kirkon asemakaava-alueella sijaitsevat yleiset alueet Espoon kaupungille. Kun pokataan oikeita herroja, syntyy tulosta, oppi seurakunnan neuvottelujoukko. Vierailihan piispakin sitten vielä vuoden 1989 piispantarkastuksessa Asuntosäätiössä.

Kirkon rakentaminen edellytti Soukan seurakuntatalohankkeen supistamista, mistä päätettiin. Hyötyneliöt vähenivät kolmanneksella, mutta rakennusoikeutta jäi vastaisen varalle käyttämättä. Kirkon rakentaminen Kivenlahteen hautasi myös Merikappeli-hankkeen, ja muuttuihan Kivenlahti muutoinkin vielä monelta osin.

Aikaa arkkitehtikilpailuun ei ollut, vaan arkkitehdeiksi kutsuttiin Timo ja Tuomo Suomalainen. Perusteiksi riitti se, että he olivat oman seurakunnan jäseniä ja heillä oli loistavat näytöt, mm. Tempeliaukion kirkko Helsingissä. Ja oli lisäksi kiire.

Jo elokuussa oli kirkon huonetilaohjelma valmis ja 24.5.1977 seurakuntaneuvosto voi hyväksyä pääpiirustukset. Asia oli edennyt hyvin ja kirkkoneuvoston pöytäkirjasta jo toukokuulta 1976 voitiin lukea paljon puhuva merkintä: "Kirkkoneuvosto toteutti arkkitehti Veijo Martikaisen merkittävän työpanoksen Soukan seurakuntatalon hyväksi ja Espoon maankäytön johtaja Hans Korsbäckin ja hänen sihteerinsä Solweig Walleniuksen ansiokkaan työskentelyn kirkkotonttiasiaa ja päätti lähettää heille kukkia kiitokseksi".

Vielä oli edessä ratkaiseva koitos, asian saaminen lopullisesti läpi kirkkovaltuustossa. Se käsittelee asiaa kokouksessaan 13.6.1977 ja pitkän keskustelun jälkeen äänesti asiasta. Äänestyksessä annettiin 47 ääntä. Puolesta äänesti 32, vastaan 11 ja tyhjää neljä jäsentä. Päätös vaati kahden kolmasosan enemmistön. Äänien jakautuminen osoittaa, että jos yksikin puolesta äänestänyt olisi äänestänyt vastaan, olisi asia kaatunut. Vaalin sankarina voidaan pitää Osmo Visuria, joka äänestääkseen kesäkuuisessa kokouksessa hankkeen puolesta ajoi yli 300 kilometriä mökiltään valtuuston kokoukseen.

Seurakuntaneuvoston pöytäkirjan merkinnän mukaan valtuusto hyväksyi hankkeen "niukin naukin", mikä todellisuudessa tarkoitti siis pienintä mahdollista enemmistöä.

Loppu onkin sitten historiaa. Kirkon peruskivi muurattiin 15. elokuuta 1979 körtti-virren "Sinuhun turvaan Jumala" kaikuessa ja Kivenlahden lasten innokkaina katsellessa. Harjannostajaiset pidettiin 29.2.1980, ja siellä puolestaan esiintyi sittemmin laajemminkin tunnettu yhtye IVET, lyhenne sanoista Innokkaat Vaan Ei Taitavat. Kokoonpanoon kuuluivat kaupunginhallituksen puheenjohtaja Pekka Kontu, sirmakka, seurakuntaneuvoston varapuheenjohtaja Hans Hämäläinen, haitari ja kirkkoherra Talasniemi, sello.

Kirkko vihittiin käyttöön juhlallisessa tilaisuudessa adventtisunnuntaina 30.11.1980

piispa Aimo T. Nikolaisen suorittaessa vihkimisen.

Sama piispa oli jo uudenvuoden päivänä 1975 vihkinyt seurakunnan ensimmäisen väliaikaisen kirkkotilan Soukassa Yläkartanonkuja 1:ssä. Se on edelleen seurakunnan käytössä ja tunnetaan nimellä Ykki. Perimätiedon mukaan piispa tuolloin vihki paitsi seurakunnalle kuuluvan yläkerran tilan, vahingossa koko rakennuksen. Väärä-leuat saivat aiheen irvailla alakerran Valintatalon, pizzerian ja pesulan taivaallisesta palvelusta.

Soukan seurakuntatalohanke oli jo aikaisemmin toteutunut ja piispa oli 22.10.1978 vihkinyt käyttöön myös Soukan kappelin.

Seurakunnan kasvaessa tiloja saatiin tarpeen mukaan lisää. Kirkkokin sai laajennukseen toisen kerroksen ja otettiin uusittuna käyttöön 23.3.1997. Latokaskessa toimittiin aluksi vuokratiloissa mutta kesken lamavuosien vihittiin 5.11.1994 käyttöön sittemmin Kaskikappelina tunnettu oma tila. Kasvavan Eestinmalmin alueen tilanne parani, kun erilaisten vaiheiden jälkeen myös sille alueelle saatiin marraskuussa 1998 käyttöön oma kappeli, Mäntykappeli, kaupungin lähipalvelukeskuksesta.

5. Kirkko valmiiksi

Kirkko oli rakennettu, mutta ei vielä ihan valmis. Sieltä puuttuivat muun muassa urut. Urkutehdas Veikko Virtasen valmistamat urut vihittiin käyttöön 1983, mutta jo edellisvuonna kirjoitti kirkkoherra seurakuntaneuvoston pöytäkirjan ilmoitusasioidiin: ”Puheenjohtaja on päässyt käsitykseen, että kirkko on valmis, kun on urut ja parkkipaikat”, Saman pöytäkirjan mukaan suntio-Max, kirkon vahtimestariksi kaksi vuotta aikaisemmin valittu Max Lindgren- totesi; ”Ja kun katto ei enää vuoda”. Vuotava katto olikin koitua urkujen tuhoksi, mutta asia on sittemmin korjattu.

Espoonlahden kirkosta ei voi puhua mainitsematta taidetakoja Kauko Moision nimeä. Hän on alusta alkaen ja vuosien kuluessa ollut arkkitehtien Timo ja Tuomo Suomalaisen kanssa luomassa kirkon omaleimaista ilmettä. Alttaripöydällä on krusifiksi ”Laupeuden Kristus” ja lattialla lattiakyntteliköt nimeltään ”Palavat pensaat”. Kastemalja saarnastuolin edessä koivuisella jalustalla on valmistettu hyödyntäen perinteistä sepäntaitoa, vanhaa kärrynpyörien kiinnitystekniikkaa. Kauko Moision käsialaa ovat niinikään kulkueristi, sakariston kynttilänjalka ja krusifiksi sekä jalustallinen kolehtiaastia. Myös saarnastuolin kukka-altaat ja alttarilla olevat kukkamaljaket ja alttarikynttilänjalat ovat hänen työtään. Asiakirjat kertovat, että alttarikynttilänjalosta kaksi kappaletta varastettiin ja uudet tilattiin vuonna 1998. Omaleimaisensa oli myös edellä mainitun kolehtimaljan rahoituksessa toteutettu ennakkoluuloton hanke. Ulappatorin Alkon pulloautomaatin vieressä oli nimittäin jonkin aikaa seurakunnan keräyslipas kolikkoja varten. Tuotto ei ollut kummoinen, mutta ajatus kuvasi Espoonlahden seurakuntaneuvoston kekseliäisyyttä taloudellisesti tiukalla 90-luvulla.

Kirkkoon saapuvaa tervehtii aulassa Kauko Moision takoma ainutlaatuinen uhrikynt-

telikkö, jossa on 60 kiviseinään kiinnitettyä heijastimella varustettua raudasta taotua kynttilänpidintä. Seurakunnan ja seurakuntalaisten on syytä olla kiitollisia Kauko Moisio työstä kirkon kaunistamisessa.

Kirkkosalissa on näkyvillä myös kirkkolaiva "Alma". Se nostettiin paikalleen kirkon 10-vuotisjuhlan kunniaksi 16.5.1990, ja sen vihki piispa Samuel Lehtonen. Hänen mielestään hanke oli "riemastuttava", ja sitä hän se olikin. Ajatus lähti muutamasta purjehdusta harrastaneesta seurakuntalaisesta, joita seurakunnan alueella oli monta tuhatta eri venekerhoissa.

Koivistolta itsekin kotoisin olevat arkkitehdit hyväksyivät ajatuksen, kunhan malliksi saadaan talonpoikaisalus eikä sotalaivaa. Etsimisen jälkeen löydettiin Lolan -niminen huvikäytössä oleva kaljaasi, jonka historiaa sen omistajat olivat kartoittaneet. Laiva oli rakennettu 1880-luvulla Vehkalahdella, se oli ollut ammattiliikenteessä Suomenlahdella vielä ilmeisesti 1950-luvulla, kärsinyt ainakin yhden pahan haverin ja muutettu sittemmin huvialukseksi. Uusi omistaja oli tehnyt laivasta runkopiirustukset ja suunnitelman uudeksi takilaksi ja oli valmis luovuttamaan ne käyttöömme.

Laivan rakensi kotonaan Soukassa TetraPak -yhtiön toimitusjohtaja Kalevi Saari lahjaksi seurakunnalle. Rakennusmateriaalia rahoitettiin mm myymällä venekerhojen veneisiin opettaja Kari Evinsalon suunnittelemaa Kirkkolaiva Espoonlahteen – tarraa kymmenen markan hintaan. Niitä myytiinkin useita satoja, ja rahaa saatiin miltei tarpeeksi. Tuon ajan asiakirjoista voidaan lukea näitä tarroja nähdyn veneissä niin Suomenlahdella, Saaristomerellä, Ahvenanmaalla, Ruotsissa kuin Välimerellä.

Laivan vihkimistilaisuuden ympärille järjestettiin pienimuotoinen Merimissio-nimellä toteutettu tapahtuma. Tarkoitus oli tuoda seurakuntaa purjehdivan seurakuntaväen tietoon. Laiva on nimeltään "Alma" mikä olikin aluksen alkuperäinen nimi. Se sopii hyvin kirkkolaivan nimeksi, tarkoittaahan alma "ravitsevaa" ja yliopistostakin käytetään nimeä Alma Mater. Kirkossa seurakuntalaisia ravitaan Jumalan sanalla ja sakramenteilla, siksi "Alma" sopii oikein hyvin.

Kirkon alkuperäiset tekstiilit suunnitteli taiteilija Oili Mäki. Kirkon alttariseinälle lahjoitettiin sitten vielä taideteos, jonka voimme nähdä alttaripöydän takana. Se on taiteilija Irma Kukkasjärven laatima kuparikudos nimeltään "Mysterium Crucis, Spes Unica" (Ristin salaisuus, ainoa toivo). Sen lahjoittivat Kauko ja Sorja Salmenkallio, molemmat monella tapaa aktiivisesti seurakunnassa toimineita seurakunnan jäseniä. Taideteos paljastettiin 28.3.1999.

6. Seurakuntatyötä tekevät ihmiset

Seurakunta oli siis saanut kirkkoherran ja kirkon. Muutakin väkeä seurakunnassa oli. Aprillipäivänä 1.4.1976 aloitti seurakunnassa virastoapulaisena Päivi Lauranne, josta oli tuleva merkittävä henkilö seurakunnan hallinnossa. Kesällä 1977 koitti uuden kanttorin valinta, kun viran edellinen haltija Matti-Veikko Kuusi oli lähtenyt muual-

le. Valituksi tuli Turun Martin seurakunnan kanttori-urkuri Lasse Erkkilä, josta kirkkoherra oli saava koko uransa loppuajaksi vahvan työparin ja seurakunta loistavan kirkkomuusikon.

Kun Lasse Erkkilä aloitti, oli seurakunnalla väliaikaisessa matalassa kirkkotilassa Ykissä vain neliäänikertainen urkuposiitiivi soittimena. Toiminnassa olivat kirkkokuoro, lapsikuoro, eläkeläisten kuoro ja joukko pienempiä ryhmiä. Nuorella kanttorilla ei omien sanojensa mukaan ollut juuri kokemusta eikä oikein valmista työnäkyäkään. Edellinen paikka Turussa ei ollut antanut mahdollisuuksia oman tien etsimiseen.

Työtä oli paljon ja vain yksi kanttori. Tilapäistä työvoimaa piti käyttää ruuhka-aikoina ja silti oli kiire. Seurakunnassa oli paljon nuoria ja heidän keskuudessaan syntyi ajatus nuorten kuorosta tai lauluryhmästä. Kanttoria pyydettiin apuun ja syntyi hiukan epävirallisena nuorten kuoro, joka jonkin aikaa toimikin aktiivisesti.

Kirkkokuoro oli toiminut jo edellisten seurakuntien aikana vuodesta 1971. Soukan kappelin vihkimistilaisuudessa 22.10. 1978 kuoro uuden kanttorin johdolla esitti Olli Kortekankaalta tilatun varsin vaativan "Psalmimusiikkia kuorolle ja sopraanosolistille". Tämä osoitti kuoron hyvää tasoa. Kappelista tulikin sitten kuoron harjoitus- ja esiintymistila.

Kirkon vihkimistilaisuudessa kaksi vuotta myöhemmin kuoro esitti taas tilausteoksen, Eino-Juhani Rautavaaran "Ylistyspsalmin". Lasse Erkkilän linja alkoi näkyä, mutta vieläkin oli uutta tulossa.

Kirkkokuoro oli hyvä, mutta vaativampaa ohjelmistoa varten syntyi ikään kuin varkain ensin kvartetti, sitten kaksinkertainen kvartetti ja siitä vähitellen kamarikuoro, Espoonlahden seurakunnan kamarikuoro.

Se koostui laulajista, joilta edellytettiin taitoa itse opetella äänensä ja yhdessä harjoitettiin yhteislaulua. Ensiesiintyminen oli pitkäperjantain radioitu iltakirkko pääsiäisenä 1981. Pian oli vuorossa jo isompi teos, Bachin "Actus Tragicus" Pyhäinpäivän iltana saman vuonna. Kamarikuoro harjoitteli ja esiintyi säännöllisesti. Tehtiin projekti kerrallaan. Kuoron tasoa pidettiin yllä ja seurakunta tuki kuoroa järjestämällä harjoitusilloiksi lastenhoidon, jotta perheenäidit ja isät pääsivät laulamaan. Edelleenkin on kuoron budjetissa varat kerhonohjaajan palkkaan. Hän huolehtii laulajien jälkikasvusta harjoitusten aikana.

Kamarikuoro levyttikin ja esiintyi vakituisesti, mutta kuoron nimi oli kiusallisen pitkä, Espoonlahden seurakunnan kamarikuoro. Etsittiin uutta nimeä ja pyydettiin kirkkoherralta apua. Apu löytyi ja syntyi "Navichorus". Nimen keksijä ei ollut kirkkoherra vaan hänen puolisonsa Marja-Liisa Talasniemi. Aina se ei ihan riitä kirkkoherrankaan luovuus.

Kun kirkkoon sitten saatiin urut, pääsi urkuri Lasse Erkkilä oikeaan elementtiinsä. Syntyi se kirkkomusiikki, josta Espoonlahden seurakunta on laajalti tunnettu. Saatiin myös toinen kanttorin virka 1.3.1981 ja siihen Anja Karttunen.

Syntyivät klassiset messut. Ajatus oli ollut ilmassa jo Bachin "Actus Tragicuksen" jälkeen. Kappelin iltamusiikit olivat siirtyneet kirkolle, samoin kesäillan urkumusiikit. Alkoi kuitenkin olla ylitarjontaa musiikista ja kävijämäärät vähenivät. Kanttorien mielessä syntyi ajatus ryhtyä panostamaan jumalanpalvelusmusiikkiin ja vähentää ilta-konsertteja. Klassiset messut toivat musiikin oikeaan paikkaan. Tuli tutuksi Soli Deo Gloria-orkesteri, monet Bachin kantaatit ja toteutettiin myös todella suuria teoksia kuten Bachin H-mollimessu, Händelin Messias-oratorio, Tuomaanpäivän joulukonsertit ja niin edelleen. Erkkilän luoma klassisten messujen linja on jatkunut ja jatkuu yhä. Vuonna 2005 on Navichoruksen ohjelmassa ainakin kuusi klassista messua.

Kun seurakunta sai uusia kanttorinvirkoja, siirtyi kirkkokuoro ensin Anja Karttuselle ja sitten Kati Pirttimaa ja Timo Lonka ovat johtaneet kuoroa. Navichorusta johtaa tällä hetkellä Elja Puukko, Lasse Erkkilän seuraaja.

7. Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi

Uudessa seurakunnassa oli perustamisvaiheessa kaksi diakonian virkaa, siis yksi noin 9000 asukasta kohden. Perustamisen aikaan Espoonlahdessa oli vielä pieniä omakotitaloja ja mökkejä, joissa asui yksinäisiä ihmisiä. Kivenlahdessa oli rakentamisen mukanaan tuomia siirtotyöläisten parakkeja, "Intiaanikylä". Eikä vauraus ollut aivan vallitseva olotila. Diakoniaa leimasi päihdetyö. Diakoniatyöntekijöille tulivat tutuiksi "metsien miehet". Heti ensimmäisenä vuonna toteutettiin yhteisvastuutempauskin toiminnan tueksi. Eläkeläisiäkin oli ja heidän tuekseen käynnistettiin jo 1978 eläkeläisten ruokailu, joka loppui vasta Soukan palvelutalon valmistumiseen.

Työn painopiste muuttui 1980-luvun hengen mukaan enemmän yhdyskuntatyön suuntaan. Vanhustyöstä siirryttiin mm lähimmäispalveluun ja tukiasumisen kehittämiseen.

Vuosikymmenen suurin muutos oli kunnallisen perusterveydenhuollon ja sen avopalvelujen voimistuminen. Aikaisemmin diakonissat koulutuksensa mukaisesti toimivat kotisairaanhoitajina antaen insuliiniruiskeita ja mitaten verenpainetta taikka toimien niin kodinhoitajina kuin kotiavustajina. Työn kuva muuttui ja asiakaspiiri laajeni. Jäi myös enemmän aikaa muuhun työhön. Asiakaspiirin muutokseen vaikutti myös sairaala- ja muiden laitospaikkojen väheneminen. Kohdattiin mm yhä enemmän mielenterveyspotilaita, jotka oli kotiutettu sairaaloista.

Uusavuttomuus lisääntyi niinikään. Toiminnassa oli jonkin aikaa "Kauhakerho", jossa aikuisille opetettiin, miten taloudellisesti eletään arjessa. Myös lähimmäisavun tarve kasvoi, koska kunnallinen kotipalvelu ei tätä puolta kyennyt hoitamaan.

Taloudellinen lama 1990-luvulla muutti taas asiaskunnan kuvaa ja työn sisältöä. Työttömyys ja konkurssit pudottivat ihmisiä hyvinvoinnin portailta usein kestävämpään velkakierteeseen. Taloudellinen avustaminen mm vuokratien maksamisen muodossa tuli kuvaan mukaan.

Toisena Espoon seurakuntana aloitettiin diakonian velkaneuvonta, jossa Senja Tervosen panos oli merkittävä. Työ edellytti täydennyskoulutusta ja johti jälleen työnkuvan muuttumiseen. Seurakunnat olivat edelläkävijöinä tässä työssä, joka sittemmin siirtyi yhteiskunnan vastuulle.

Aloitettiin myös diakoniaruokailu, joka jatkuu edelleen kolme kertaa viikossa.

Seurakuntalaiset selvisivät vähitellen veloistaan niin kuin vuokratästeistäkin. Viime vuosina on rahallinen avustaminen voitu kohdistaa uudelleen. Avustusta saavat tarvittaessa myös maahanmuuttajat, joiden määrä kasvaa.

Piispantarkastuksessa 1989 sai seurakunta kehotuksen panostaa kansainväliseen diakoniaan piispan sanoin: ”Kehotan seurakuntaa panemaan töpinäksi”. Tähän asiaan ei ollut oikein riittänyt resursseja. Diakonian virkoja oli edelleen vain yksi 9000 alueen asukasta kohden.

Toimeen tartuttiin, ja uudeksi ystävyysseurakunnaksi tuli Lääne-Nigulan seurakunta Virosta. Muiksi kohteiksi nousivat niin Pietarin vankilat, Viipurin katulapset kuin Petroskoin äidit. Ja Äiti-Teresa-piiri tekee arvokasta työtä. Sen tekemiä tilkkutäkkejä lähetetään Intiaan Äiti-Teresa -järjestön työtä tukemaan.

Oma lukunsa on eräs parhaat päivänsä nähnyt sininen Nissan-pakettiauto, joka miltei kerran kuukaudessa on Eestinlaivalla viemässä Espoonlahdesta vaate- ja muutaakin apua kuljettajana Kari Roine. Soukassa on kansainvälisen diakonian vaatevarasto, josta mm näitä kuormia kootaan.

Viime vuosien muutoksia on diakoniapäivystyksen muuttuminen ajanvaraustoiminnaksi jossa on aina paikalla kaksi työntekijää kerrallaan turvallisuussyistä. Asiakskuntakin muuttuu vähitellen. On yhä enemmän moniongelmaisia, surutyön määrä on kasvanut ja omaishoitajat ja heidän hoidettavansa ovat uusi ryhmä.

Resurssitkin ovat vähän parantuneet. Nyt on virka noin 5000 alueen asukasta kohden ja yhteistyö kaupungin sosiaalitoimen kanssa toimii hyvin. Seurakunnan diakonia ei koe olevansa kaupungin sosiaalityön jatke vaan elää todeksi peruskutsumus-taan, lähimmäisenrakkauden käskyä.

Yhteisvastuukeräys on viime vuosina noussut uuteen kukoistukseen. Mukana olevien kerääjien määrä on kasvanut ja sitä mukaa myös tulos. Vuonna 2004 Espoonlahden seurakunta oli Espoon seurakuntien ykkönen ja valtakunnallisestikin suurten seurakuntien kärkeä.

8. Gdansk, Fatik, Taiwan ja Siperia

Kun Espoonlahden seurakunnan messussa rukoillaan Gdanskin merimieskirjon puolesta, ollaan seurakunnan lähetystyön juurissa. Seurakunnissa yleiseen tapaan myös Espoonlahdessa lähetystyön voima on lähetyspiireissä. Merimieslähetystyksen tueksi syntyi jo 60-luvulla Merimieskirkkopiiri, joka toimii edelleen. Alkuperäinen tuen

kohde, Merimieslähetys, on tarkentunut Gdanskin merimieskirkoksi. Tuntuu kuin kirkkolaivamme "Alma" olisi ihan oikeassa paikassa. Soukan lähetyspiiri ja Diakonia-lähetyspiiri ovat myös aloittaneet toimintansa jo 1970-luvun alkupuolella ennen kuin seurakunta perustettiin. Soukan lähetyspiirin asiakirjat kertovat, että se kokoon-tui Soukan seurakuntakodissa keskiviikkoisin vetäjänään Senja Tervonen. Vuodelta 1975 kertoo tieto, että "Tervoset ovat Lounais-Afrikassa Nkurenkurussa" Suomen Lähetysseuran lähetteinä, Kivenlahden seurakunnan lähettäminä. Heidän lähetys-työuransa oli alkanut vuonna 1974 ja jatkui sitten pienin katkoksina vuoteen 1988 saakka. Seurakunnan lähetystyölle heidän kokemuksensa on ollut arvokas asia. Seu-rakunnan messussa muistetaan aina myös Fatickin raamattukoulua Senegalissa. Se on Tervosten seurakuntaan tuoma lähetystuen kohde.

Kipparin piiri syntyi 1979 , ja Miika Vuola, lähetystyöstä vastaava pappi, kirjoitti: "Hyvin paljon toiminnan määrätietoisuudelle ja vireydelle merkitsi se, että työtä joh-tamassa on syyskuulle saakka nimikkolähettimme Mikko Tervonen itse". Mikko Ter-vonen oli seurakunnan lähetyspappina kotimaassa ollessaan. Vuotta myöhemmin pastori Sakari Takala, silloin lähetystyön vastaava pappi, sai aiheen kirjoittaa: "Toi-minnan ja tapahtumien määrä oli niin suuri, että seurakunnan lähetystyön aktiivit tekivät joskus pyöreitä päiviä, mutta tuloksetkin olivat ilahduttavat". Vuonna 1980 Kipparin piiri tekikin myyjäisiin arpajaisvoitoksi suuren tilkkutäkin - ja sitä ainakin tehtiin yötoinä.

Tervoset kävivät Senegalista kotimaassa 1983, ja jälleen "sekä lähettiperhe että seu-rakuntalaiset kokivat henkilökohtaiset tapaamiset ja tiedot Senegalista iloisina ja vir-kistävinä asioina". Samana vuonna seurakunta sai uuden nimikkolähetin, kun Mari-ta Ahonen, nykyään Helki, lähti Tansaniaan Paren hiippakunnan piispa Eliewaha E. Mshanan sihteeriksi.

Seurakunnalla on aina ollut ja on edelleenkin lähetystyölle uskollisia aktiiveja. Täl-lä hetkellä toimii lähetystyön tukena seitsemän piiriä, viimeiset tällä vuosituohannella syntyneitä, uutuutena miesporukka Lähetysten miehet. Joku piiri on vuosien kulu-essa uupunut, mutta aina on noussut uusia tilalle. Jäseniä on runsas sata, aktiivisuu-den vaihdellessa. Tulokset puhuvat puolestaan. Kipparin piirin tilastoista löytyy mer-kintöjä vuoden tilityksistä: Vuonna 1980 8038,10 markkaa, viisi vuotta myöhemmin 11 117,94 markkaa ja vuonna 2001 15 600 markkaa. Lieneekö ollut ennätys.

Tuki on kanavoitunut kolmen lähetysjärjestön, Suomen Lähetysseuran, Suomen Lu-terilaisen Evankeliumiyhdistyksen ja Lähetysyhdistys Kylväjän kautta. Tuki on suun-tautunut eri lähetyskentille lähtien Namibiasta 1974 ja päätyen Etiopiaan 2004. Matkan varrella ovat tukikohteina olleet lisäksi Tansania, Taiwan, Papua Uusi Gui-nea, Botswana, Japani ja viimeaikoina myös Siperia.

Eikä sovi tietenkään unohtaa Gdanskin merimieskirkkoa, joka vakaasti kulkee mu-kana esirukouksessamme.

Lähetyspiirien kyvyssä kerätä varoja ja kekseliäisyydessä tuotteiden kehittämissä ei näy olevan rajoja. Kun lähetyspiirit syksyllä 2004 kirkkokahveilla esittelivät toimin-

taansa, toi Toripiiri näytteille monien viljelystuotteiden ohessa säkkillisen "sitä itseään", hevosen lantaa Soukan talleilta. Ilman sitä kun ei mikään kasva. Lähetystyö elää ja voi hyvin toteuttaen toiminta-ajatuksensa perustana olevaa lähetyskäskyä Matteuksen evankeliumin 28.luvusta: "Menkää siis ja tehkää"

9. Pienet, vähän isommat ja isot

Kehtoluokkasihteerin tehtävänä oli seurakunnan alkaessa huolehtia siitä, että kaikki kastetut lapset saivat syntymäpäiväonnittelun seurakunnalta ja kutsun pyhäkouluun. Sittemmin lapsityön sihteeriksi muuttuneen työsuhteen tehtävä on säilynyt. Lapsia kutsutaan seurakunnan yhteyteen. Ja kyllä heitä on ollutkin. Vuonna 1983 päiväkerhoissa oli yli 600 lasta, joita ohjaamassa 25 ohjaajaa kahdessa vuorossa, aamupäivällä ja iltapäivällä. Kerhotiloja oli kymmenen ja ryhmässä sai olla 25 lasta kahden ohjaajan huomassa. Työ oli hyvin hoidettu ja perheiden arvostamaa.

Päiväkerhojen rinnalle olivat vasta muodostumassa äiti-lapsikerhot, sittemmin perhekerhojen nimellä tunnetut ryhmät.

Kunnallinen päivähoito vähensi seurakunnan päiväkerhojen lapsimäärää vähitellen. Lastenohjaajien työsuhdeturva parani ja kesälomautukset loppuivat. Lastenohjaajista muodostui ammatistaan ylpeä pääosin kokopäivätyötä tekevän ammattikunta. Espoonlahden päiväkerhojen lastenohjaajat ovat pääosin vanhan koulutuksen saaneita ja hyvin jatkokoulutettuja. Lapsityön sihteeri on ollut suureksi avuksi päiväkerhojen lastenohjaajille, joita seurakunnassa on edelleen 12. Työn kuva on muuttunut yksilöllisempään suuntaan.

Perhekerhot - entiset äiti-lapsikerhot - täyttävät sitä tilaa mikä lasten päiväkerhoilta vapautuu. Kysyntä siellä on kasvanut vauhdilla. Tänä päivänä perhekerhoja on 19 ja niissä käy viikoittain lähes 400 aikuista. Isyyslomien ja hoitovapaiden myötä on myös isäiä tullut mukaan, ainakin malliksi.

Seurakunnan alueella toimii kuusi partiolippukuntaa hyvässä yhteistyössä seurakunnan kanssa, osin seurakunnan tiloissa ja seurakunnalta avustusta saaden. Vanhin lippukunta on tyttölippukunta HaHa eli Haukkavuoren Haltiat ja toiseksi vanhin poikalippukunta Lounapartio. Ja kun Espoonlahdessa ollaan, on mainittava Mastonvartijat ja nuorin, Karhunvartijat. Partio tarjoaa seurakunnan varhaisnuorisotyön ohessa nuorelle paikan kunnes sitten rippikoulu kokoaa koko ikäluokan seurakunnan piiriin.

Rippikouluja tarvitaan yhä paljon. Alkuaan päivärippikouluna tapahtunut opetus on nyt pääosin ns leiririppikoulutoimintaa. Rippikoulun suosio on pysyvä. Viime vuosikymmenen vajaan 400:sta oppilaitten määrä on kasvanut yli viiteensataan, mikä on Espoon toiseksi suurin luku. Lisääntyneet ovat niin harrasterippikoulut kuin rippikoulun käyminen naapuriseurakunnan ryhmässä: asuinpaikkaa tärkeämpi tekijä on esimerkiksi koulu.

Rippikoulun merkittävä työntekijäjoukko on isoset, nuo edellisten vuosien riparilaiset ja nuorisotyön kivijalka. Espoonlahdessa isoskoulutus on osa monipuolista nuorisotyötä ja kestää kaksi vuotta. Joka vuosi aloittaa noin 100 ja kahden vuoden päästä valmistuu noin 30. Isosia on riittänyt, joskus lainataan naapuriseurakunnasta. Poikia on vähemmän, mutta mukaan tulleet pysyvät aikuisikään asti. Nuorisotyö on viime aikoina panostanut toimintaan, jolla "vanhoja", entisiä seurakuntanuoria, kutsutaan taas mukaan. Seurakunnan nuorisotyö nojaa vahvasti isostoimintaan. Sitä kautta tulee mukaan muitakin nuoria.

Nuorisotyö keskittyy seurakunnan näyttävään nuorisotilaan Sodeen Soukassa. Tila otettiin täysitoimisesti käyttöön syksyllä 2000.

Erityisnuorisotyö Saapas -projekteineen on aina jalkautunut nuorten pariin. Satu Vilkki, tarmokas erityisnuorisotyönohjaaja oli uranuurtajia tavoitettaessa 90-luvulla Espoonlahden nuoria viikonloppuisin rannoilta ja puistoista. Tehtävä osoittautui sellaiseksi, että seurakuntaneuvoston pöytäkirjaan merkittiin syksyllä 1993 päätös avustajan - käytännössä turvamiehen - palkkaamisesta Satu Tokkarin, nykyisen Satu Vilkin, avuksi.

Jos itsenäisyyspäivän iltana poikkeaa Hvittorpin linnaan, tapaa siellä yli satapäisen juhlapukuisen nuorten joukon. Siellä viettää perinteistä itsenäisyysjuhlaansa Espoonlahden seurakunnan nuorisotyön piirissä vuosia sitten syntynyt "Kappelinkulman ritarikunta", johon joka vuosi kutsutaan muutama ansioitunut jäsen. Juhla on kuin Linnan kutsut. Jos kutsun saa, kannattaa mennä.

10. 1980 -luku toi uusia tuulia

Kun seurakunta vuonna 1975 perustettiin, sen jäsenmäärä oli noin 16 000, mutta jo kymmenen vuoden kuluttua väkeä oli yli 24 000. Jäsenmäärä oli puolitoistaker- taistunut kymmenessä vuodessa. Toimitiloja ja työntekijöitäkin oli saatu lisää ja seurakunnan toiminta päässyt uomilleen. Keväällä 1986 luetaan seurakuntaneuvoston pöytäkirjasta luettelo seurakunnan papeista: Kirkkoherra Talasniemi, I kappalainen Heikki Hakamies, II kappalainen Pekka Nenonen, virallinen apulainen Lasse Reijomaa ja ylimääräinen apulainen Jukka Knuutti, tuttuja nimiä kaikki. Osa on joukosta poissa ja listasta puuttuu Hans-Christian Daniel, joka taisi tuolloin olla virkavapaana tutkimusta tekemässä. Nimistä näkee, että pappimme olivat miehiä. Naispappeus teki vielä tuloaan. Lehtorin viroissa oli tuolloin jo joukko teologeja, joista seurakunta sittemmin sai ensimmäiset naispappinsa.

Vuonna 1988 vihittiin ensimmäiset naispapit Suomessa, myös Espoonlahdessa. Ensimmäisenä vuodesta 1983 lehtorinvirassa ollut Raili Heikinheimo. Kysymys naispappeudesta sinänsä oli herättänyt laajaa keskustelua kirkon piirissä. Seurakuntasa- nomien kyselyn mukaan espoolaiset miespapit olivat arkoja ilmaisemaan kantojaan. Niin kaiketi Espoonlahdessakin, jossa vallalla oli ainakin kaksi näkemystä. Kirjoitta- essaan sanat "Pascere, id est docere", Martti Luther ei varmaan aavistanut, että täl-

lä hänen ajatuksellaan oli ratkaiseva vaikutus naispappeusasiassa Espoonlahden seurakunnassa.

Tänään pappien enemmistö onkin naisia. Vuonna 2004 kappalaisen vaalissakin neljä seitsemästä viran hakijasta oli naisia.

Vuosikymmenen alkupuolella oli ilmaantunut uusia tuulia, jotka vaikuttivat seurakunnan elämään. Espoonlahdessa osallistuttiin varsin innokkaasti ”Tässä elämä”-kampanjaan. Seurakuntalaisia kutsuttiin mukaan pienryhmiin, ja niitä syntyikin runsaasti. Esiin nousi evankelioimistyö ja se toi myös Espoonlahteen uudenlaisia ajatuksia. Monet näistä ovat jääneet pysyviksi osiksi seurakunnan elämää, osa hiipunut ajan kuluessa.

Luotiin muun muassa Keskiviikkona kirkolle -tapahtuma, matalan kynnyksen evankelioimistapahtuma, jonka järjestämisestä maallikot kantoivat vastuun. Iltoihin liittyi uudenlainen musiikki, ylistyslaulut, mikä puolestaan haastoi seurakunnan muusikot. Kirkkomusiikkia leimasi vahvasti klassinen leima, eikä oikein tahtonut löytyä ylistyslaulujen säestäjää. Joskus iltojen ohjelmassa koeteltiin myös opillisia rajoja ja painotuksia tai innostuttiin muutoin menoon, joka aiheutti närkästystä. Kirkkoherran kanssa jouduttiin neuvottelemaan joistakin puhujista, mutta niin oli tapahtunut aiemminkin. Seurakunnassa oli eletty rauhallista rinnakkaiseloä, järjestetty Evankeliumijuhlia ja Siioninvirsiseuroja, ja nyt tulivat kuvaan mukaan ylistyslauluillat. Perimätieto tietää kertoa nimekkäiden evankelistojen vierailuista ja rukouksen voimasta kaatuvista ihmisistä. Kirkkoherralla riitti laajakatseisuutta: Kokeillaan uusia asioita ja pidetään se, mikä osoittautuu hyväksi.

Syntyi evankelioimistyön johtokunta, jonka tehtävänä oli näiden tapahtumien järjestäminen. Se alkoi julkaista myös seurakunnan kevät- ja syyskauden ohjelmaa. Aluksi siinä oli lähinnä evankelioimistapahtumia, mutta vähitellen se laajeni sisältämään muutakin informaatiota. Se oli nykyisen seurakuntaesitteen alku.

Syntyi myös seurakuntakirjasto, jolle kirkon arkkitehdit suunnittelivat tyyliin sopivat kaapit. Kirjasto toimii edelleenkin, se on avoinna messun jälkeen syyskuusta toukokuuhun. Sitä hoitavat maallikot ja siitä on tullut varsin suosittu. Ja edelleen kokoonnutaan keskiviikkona kirkolle, nyt myös Tuomas -messun nimissä. Se mikä osoittautui hyväksi, on säilynyt.

11. Esirukousta ja työnäyn etsimistä

Tässä elämä-kampanja ja lisääntyvä evankelioimistyö toivat mukanaan tavanomaisesta aktiivisemmän esirukoustoiminnan. Illoissa luettiin esirukouspyyntöjä ja sairaiden puolesta rukoiltiin. Näihin aikoihin syntyi vähitellen myös messun jälkeen toimiva asiaan koulutettujen maallikkojen hoitama sielunhoitopalvelu ja esirukousrenkaat.

Ajatus esirukousrenkaista lähti liikkeelle yhden seurakuntalaisen näystä. Aluksi nämä renkaat syntyivät pelkästään rippikoulujen esirukoustueksi, mutta vähitellen vuosien

myötä toiminta on laajentunut sekä jatkuvaan seurakuntatyön ja työntekijöiden että yksittäisten ihmisten asioiden puolesta rukoilemiseen.

Seurakunnassa on kymmenkunta rengasta, joissa on alle kymmenestä runsaaseen kymmeneen jäsentä. Jokaisella renkaalla on yhdyshenkilö tai kaksi, ja viestit renkaassa kulkevat puhelimitse, nyttemmin yhä enemmän sähköpostilla. Kun joku seurakuntalainen jättää esirukouspyynnön, se toimitetaan yhdyshenkilölle ja myös oman renkaan jäsenelle. Näin viesti hyvin nopeasti kulkee renkaalta renkaalle ja renkaassa ihmiseltä toiselle. Pian on koossa parhaassa tapauksessa yli sata uskollista esirukoilijaa, jotka kukin omalla tavallaan rukoilevat näiden asioiden puolesta.

Esirukouspalvelu on edelleenkin mukana myös messussa, jossa tilaisuuden jälkeen on aina mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun ja esirukoukseen.

Seurakuntaneuvoston pöytäkirjasta vuoden 1991 lopulta löytyy seuraavanlainen teksti: "Espoonlahden kirkossa keskustellaan sunnuntaina 12.1.1992 klo 10 jumalanpalveluksen jälkeen juotavan kirkkokahvin yhteydessä seurakuntamme työnäystä. Työnäky syntyi seurakuntakeskusteluissa 6.-7.9. ja 25.-26.10.1991 käytyjen ryhmätyöskentelyjen tuloksena."

Mainittu seurakuntakeskustelu toteutettiin evankelioimistyön johtokunnan aloitteesta. Johtokunta oli keskuudessaan useamman kerran pohtinut työnäkyä, useimmiten evankelioimisen lähtökohdista. Olihan seurakunta ollut olemassa ja toiminut yli viisitoista vuotta, mutta ehkäpä nyt koettiin aiheelliseksi tätäkin asiaa pohtia. Pohdiskeluun toi ratkaisevan arvokkaan lisän professori Tuomo Mannermaa, jonka ajatusten voi sanoa kiteytyneen tuolloin syntyneeseen seurakunnan työnäkyyn. Se on osaltaan vaikuttanut myös seurakuntayhtymän toiminta-ajatukseen, joka nyt on painettuna yhtymän uudessa strategiassa.

12. Laman vuodet

1980-1990 lukujen taitteessa iski paha lama Suomeen. Se vaikutti myös seurakunnan elämään, muutoinkin kuin diakoniaan. Seurakuntaneuvoston pöytäkirjat kertovat karua kieltään. Huhtikuussa 1991 seurakuntaneuvosto toteaa, "ettei seurakunta tässä vaiheessa voi solmia uutta nimikkolähettisopimusta". Vuodelle 1993 esitetyn teologin viran todetaan siirtyvän ainakin seuraavalle vuodelle. Todellisuudessa hankke silloin raukesi. Syksyllä 1992 kirjataan tiedoksi Yhteisen kirkkoneuvoston päätös, jonka mukaan "kaikkien vapautuvien virkojen ja työsuhteiden täyttöön tulee saada Yhteisen kirkkoneuvoston lupa".

Seurakuntaneuvosto päätti myös luopua kokouspalkkioistaan, ja kesältä 1992 olevan merkinnän mukaan "seurakuntaneuvosto päätti, että seuraavasta kokouksesta lähtien tarjotaan seurakunnan puolesta vain mehua ja vettä seurakuntaneuvoston kokouksissa". Samaa tarjoilulinjaa edellytettiin myös muilta työkokouksilta. Ei siis "vettä ja leipää" vaan vettä ja mehua.

Saman vuoden syksyllä laadittiin seuraavan vuoden budjetti ”samaa tasoon kuin vuoden 1992 budjetti”. Useissa kokouksissa käsiteltiin eri työmuotojen säästösuunnitelmia. Seurakuntaneuvosto sai merkitä tiedoksi, että 25.10.1993 Yhteinen kirkkoneuvosto päätti Espoon seurakuntien rakennushankkeiden tärkeysjärjestyksestä mm niin, että Nöykkiön kappeli siirrettiin kategoriaan ”Tärkeät kohteet, joiden ajoituksia voidaan siirrellä resurssien mukaan”. Latokaski ja Eestinmalmi saivat toimitilat, mutta Nöykkiön kappeli on edelleen rakentamatta. Sen edelle on tärkeysjärjestyksessä mennyt Saunalahden uuden alueen toimitila, jota varten seurakunnalla on tilavaraus.

Säästäminen ei kuitenkaan johtanut henkilöstön irtisanomisiin seurakunnassa, vaikka käyttörahat hupenivat. Espoonlahdessa on aina osattu elää taloudellisesti, ja siitä opista oli nyt hyötyä. Aikaisemmin on jo kerrottu, että paljon hyvää ja uuttakin tuolla vuosikymmenellä aikaansaatiin.

13. Uudelle vuosituhannelle

1990-luvun lopulla alkoi suomalainen yhteiskunta olla laman jälkeen voimissaan. Se näkyi myös seurakunnan elämässä. Seurakuntaneuvosto päätti keväällä 1999 esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle kymmenennen papinviran, neljännen kanttorin viran, nuorisotyönohjaajan viran, erityisnuorisotyönohjaajan viran ja viidennen diakonianviran perustamisen. Yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyikin esitykset 4.10.1999.

Vuosi 2000 oli muutenkin eräänlainen aikakauden taite. Jo keväällä jäi eläkkeelle Päivi Lauranne. Virastoapulaisesta oli vuosien mittaan tullut seurakuntasihteeri ja hallintosihteeri. Seurakuntaneuvoston pitkäaikaisena sihteerinä hän oli ollut kirkkoherran ”oikea käsi” ja hallinnon taitaja.

Elokuussa vietettiin kirkkoherra Jussi Talasniemen läksiäisiä. Hän jäi eläkkeelle 1.10.2000 palveltuaan seurakuntaa kirkkoherrana neljännesvuosisadan. Läksiäistilaisuudessa esitettiin Bachin soolokantaatti solistina kirkkoherran oma tytär. Mukana olleet eivät tuolloin tienneet, että juhla oli samalla myös Lasse Erkkilän lähtömessu. Hän siirtyi elokuussa 2000 Kirkon koulutuskeskuksen palvelukseen määräajaksi, mutta määräaikaisuus muuttui vakinaiseksi tehtäväksi eikä hän enää palannut Espoonlahden seurakuntaan. Lasse Erkkiläkin ehti toimia seurakunnassa yli 23 vuotta.

Kirkkoherraksi oli valittu joulukuussa 1999 oman seurakunnan kappalainen Mikko Tervonen, joka aloitti tehtävänsä 1.12. 2000. Ykköskanttorina aloitti Lasse Erkkilän jälkeen 1.7.2001 Elja Puukko, jonka mukana seurakuntaan tuli lisää miehistä lautaitoa.

Tilantarve oli kuitenkin suuri. Seurakunta oli kasvanut ja työntekijämäärä lisääntynyt. Soukan kappelin korjaus toteutettiin 2003-2004. Sillä ei varsinaisesti lisätty tiloja, mutta ne saatettiin ajanmukaisiksi. Kappeliin piti saataman myös urut, joista käy-

tiinkin tiukka keskustelu yhteisessä kirkkovaltuustossa. Olisi haluttu 13-äänikertaiset, mutta saatiin 10-äänikertaiset, koska se on yhtymän kappelien urkunormi. Lopullisessa hankinnassa tuli kuitenkin niin hyvä tarjous, että budjetoituun kokonaispakettiin saatiin mahtumaan yksi lisä-äänikerta. Historia toisti itseään: Kun kirkon rakentaminen päätettiin yhden äänen enemmistöllä, ratkaistiin urkuhanke tuloksella ”urut ja yksi lisä-ääni”.

Soukassa toteutettiin nuorisotyön kannalta tärkeä hanke. Laman seurauksena oli eri puolilla tyhjiä toimistotiloja, joita saattoi saada edullisesti. Yksi oli Soukassa Soukantie 14:ssä ja se päätettiin - ohi varsinaisten tilasuunnitelmien - ostaa ja saneerata nuorisotilaksi. Olihan vanha Ykki jo ajat ollut liian pieni.

Uusi tila sai nimen Seurakunnan nuorisotila Sode ja se siunattiin käyttöön 1.10.2002. Siitä lähtien se on ollut nuorison suosima ja seurakunnan nuorisotyön erinomaisesti hallinnoima toimitila.

Seurakunnassa oli vuosina 2003-2004 seitsemän eri työalan johtokuntaa: jumalanpalvelus- ja musiikkijohtokunta, päiväkerhotoiminnan johtokunta, pyhäkoulutyön johtokunta, nuorisotyön johtokunta, diakoniatyön johtokunta, evankelioimistyön johtokunta ja lähetystyön johtokunta. Lisäksi olivat perhetyön, perhekerhotyön ja ikäihmisten kerhotyön työryhmät. Jäseniä näissä oli yhteensä lähes sata. Seurakunnan toimintaa leimannut maallikoiden vahva osallistuminen jatkui, ja monet maallikot ovat olleet mukana vuosikymmeniä usealla eri tavalla.

Kirkkokuoron 25-vuotishistorian kirjoitti vuonna 1996 Unto Natunen, itsekin kuoron jäsenenä vuosikymmeniä toiminut. Hänen nimensä löytyy seurakunnan alkua ajoista lähtien lisäksi milloin diakoniatyön johtokunnasta, milloin seurakuntaneuvostosta tai yhteisestä kirkkovaltuustosta, jossa hän toimi pitkään valtuustoryhmän puheenjohtajana. Messussa Unton ja Varpu-Liisan näkee säännöllisesti, siinä keskikäytävän vasemmalla puolella. Ja kun kirkkoherra tarvitsee kokeneen seurakuntalaisen apua, on Unto aina käytettävissä.

Syksyllä 2002 Tasavallan presidentti myönsi Unto Natuselle seurakuntaneuvoston esityksestä Seurakuntaneuvoksen arvon, mitä voitaneen pitää kunnianosoituksena kaikelle maallikkotyölle Espoonlahden seurakunnassa.

Vuoden 2005 talousarvion mukaan seurakunnan jäsenmäärä on noin 34 200. Se on yli kaksinkertaistunut 30 vuodessa. Alle kolmevuotiaita on yli 1800, 3-5-vuotiaita saman verran, 6-14-vuotiaita lähes 6000, ja työikäisiä noin 22600. Nopeimmin kasvava on yli 64-vuotiaiden ryhmä, johon kuuluu noin 3600 henkeä. Ikäihmisten kerhotoiminnan ohjaajalla tulee riittämään töitä. 15-vuotiaita on yli 600, joten rip-pikouluihin on tungosta.

Seurakunnalla on palveluksessaan vuonna 2004 neljätoista pappia, neljä kanttoria, kuusi diakonian viranhaltijaa, seitsemän nuorisotyönohjaajaa, toimistoväkeä ja kirkonpalveluskuntaa yhteensä 18. Henkilökunnasta työsuhteisia on 32, viranhaltijoita 52. Toiminnan painopisteenä ovat edelleen lapset, nuoret ja perheet. Toiminnan

kulut on budjetissa arvioitu vuodelle 2005 lähes 3,7 miljoonaksi euroksi.

Kolmenkymmenen vuoden aikana on seurakunnassa vihitty 5090 avioparia, kastettu 13032 lasta ja konfirmoitu 14005 rippikoulun käynnyttä nuorta. Seurakunta saa joka viikko monta uutta jäsentä kasteen kautta, mutta huolta aiheuttaa kirkollisten vihkimisten määrän aleneminen. Se on tosiasia, joka haastaa kirkon tulevana vuosi-
na. Mutta edelleen messussa käy paljon aviopareja, perheitä ja nuoria. Tulosta kantaa aikoinaan toteutettu hanke, kun seurakunnan postin frankkeerauskoneen leimaan laitettiin teksti ”Kirkossakäynti tavaksi”.

14. Lopuksi

Espoonlahden seurakunta kasvaa ja tarvitsee uusia tiloja ja uusia työntekijöitä. Se työnäky, joka syntyi runsas kymmenen vuotta sitten, olkoon edelleen suunnanantajana. Se on kirjattu myös vuonna 2004 julkaistuun Espoonlahden seurakuntalaisen kirjaan ja kuuluu näin:

”Espoonlahden seurakunnan tehtävänä on syyttää ihmisten sydämissä usko ja rakkaus. Uskossa ihminen ottaa vastaan Jumalan ajalliset ja iankaikkiset lahjat. Rakkauudessa hän antaa saamansa lahjat toisille.

Eläessään todeksi tehtävänsä seurakunta pyrkii löytämään parhaat toiminnan tavat, joiden tarkoituksena on , että ihmiset tulevat osallisiksi seurakunnasta uskon ja rakkauden yhteisönä”.